

A burkolókövek lerakásának módja

A burkolókövek beépítésére az ÚT 2-3.212 sz. Útügyi Műszaki előírás vonatkozik részletesen.

Építési munkák Talaj ásás, alapozás

A földmunkák minden építkezés első fázisát jelentik. A cél, hogy egy egyenletes és megfelelően tömörített alapréteget hozzunk létre, amelyet a jövőbeli burkolókövel lerakott terület alaprétegei számára készítünk elő. A földmunkákat mindig megfelelő időjárási viszonyok mellett végezzük, vagyis olyan időszakban, amikor fagymentes és csapadékmentes időben, és amikor a talaj nincs átázva. A kiásást 30 centiméterrel szélesebbre készítsük, mint a burkolókövel burkolt terület. A kiásott talajnak esésben kell lennie. A hosszanti esés legyen legalább 0,5 %-os (vagyis minden 1 méteren 5 mm), a keresztirányú esés legyen legalább 2,5 %-os. A talaj alaprétegeknek a csapadékvíz elvezetése miatt kell esésben lennie. Mivel hazánkban a fagyhatár 80 és 120 cm között van, ebben a sávban semmilyen olyan anyagot ne helyezünk el, amely magában rejtje az átfagyás és ezzel együtt a térfogatváltozás kockázatát. (pl. agyagos talaj) Ha a talaj alaprétegek a földmunkák során átázik a lehulló csapadék miatt, ezt a földréteget el kell távolítani. A kiásás medrének mindig egyenesnek és szilárdnak kell lennie. A laza és a szemcsés talajú réteget ajánlott tömöríteni hengerezéssel.

Alépitmény tükörszintje járda esetén előírt tömörítési tényező (EV 1) érték 20 MN/m², utak esetén 35 MN/m². A szilárd mederben egy fagyálló réteget alakítunk ki 0-16 mm és 0-63 mm közötti frakciójú kőzúzalékból. A kőzúzalékot legfeljebb 15 cm vastagságú rétegekben terítjük szét, és minden réteget tömörítő lapvibrátorral tömörítünk.

Fagyvédő réteg (teherhordó réteg)

Fagyvédő rétegeknek csak humuszmentes, meghatározott szemcseméretű homokoskavics, zúzott kőzet, vagy ezek egyenlő arányú keveréke alkalmas. Ezen anyagok az időjárásal és faggal szemben ellenállóak, valamint a tömörítés során nem szenvednek nem megengedhető szemcseroncsolódást.

A fagyálló réteg vastagsága a burkolat teherbírásának követelményeitől és a helyi éghajlati viszonyoktól függ, a vastagsága 30 és 60 cm között legyen. A finomplanírozást +/- 1 cm-es pontossággal kell előállítani. A felső felület egyenességét alumínium léccel ellenőrizzük. Az alapozás kialakítása után helyezük el a szegélykő elemeket. Ezek az elemek biztosítják azt, hogy ne mozogjanak a burkolókövek. A szegélykövek kialakíthatók útszegélyekből, kerti szegélyekből, oszlopos szegélyekből.

A szegélyköveket úgy helyezük el, hogy a felső oldaluk síkban legyen, vagy enyhén magasabban a környező terepszint felett. A beton szegélyköveket, vagy oszlopos szegélyköveket nedves betonkeverékből készült lapdrébetonba ágyazzuk.

Alaprétegek

Az alaprétegek szerkezete közvetlenül függ a konkrét geológia viszonyoktól, és a jövőbeli felület feltételezett terhelésétől. A nagyobb építményeknél javasoljuk a befektetőknek és az építéseknek a szakemberekkel való konzultációt. A legkiválóbb minőségű burkolókövek sem helyettesítik az alapréteg hiányosságait és minőségi hibáit. A megfelelően tömörített talaj, és a megfelelően tömörített alaprétegek az alapfeltételei a minőségi módon végzett, hosszú élettartamú alapépítmény kivitelezésének. Az alaprétegek tájékoztató jellegű mintaszerkezetét megtalálhatja ezen az oldalon. Az alaprétegek kivitelezésére legalkalmasabb anyag a 8/16, 11/22, 16/32, 32/63 frakciójú kőzúzalék, a felső burkolatágy számára pedig a 2/5 frakció a megfelelő.

Nagy hangsúlyt kell fektetni az alaprétegek megfelelő jó minőségű tömörítésére minden egyes rétegnél (10-15 cm). Az egyes rétegeket lapvibrátorral tömörítjük (a lapvibrátor tömege ne haladja meg a 150 kg-ot).

A teljes felületet legalább 5-ször járjuk végig lapvibrátorral.

A burkolat ágyzatának elkészítése

Zúzalékágy (burkolatágy)

A jól tömörített és pontosan elkészített fagyvédő réteg felső síkjára 2/5-ös szemcseméretű zúzalékból ágyazatot hordunk fel lazán, egyenletes (min. 3, max. 5 cm) vastagságban. Durvább szemű zúzalék a bevibrálás során fellépő ellenállása miatt nem alkalmas. Az ágyazat síkjának kialakítására legalkalmasabb 3-4 cm vastag idomcsöveket használni, melyeket sablonként a fagyvédő réteg tetejére fektetünk, kiszintezzük, közükbe öntjük a zúzalékot, amit léccel leहुzzuk. Szintezésénél vegyük figyelembe, hogy vibráláskor a burkolat végleges magassága 0,5-1 cm-rel süllyed. Készítsünk elő ezzel a módszerrel 30-50 m² felületet, majd szélről kezdve, magunktól elfelé kezdjük rakni a köveket úgy, hogy a lehúzott ágyazatra már ne lépjünk.

Az alaprétegre acél idomcsöveket helyezünk, amelyek közé szórjuk az ágyazat zúzalékát. Az ágyazatot szintező léccel egyengetjük el a sablonként szolgáló csövek között.

Az ágyazatot egyenletes, azonos vastagságban alakítjuk ki, aminek a lehető legegyszerűsége kell lennie. Az acélcövek kivétele után a keletkezett mélyedéseket is kitöltjük zúzalékanyaggal.

A kész ágyazatot nem tömörítjük, és arra már ne lépjünk. Ne készítsen nagyobb beágyazást, mint amit egy nap ki tud rakni a burkolókövel. A burkolatágy legyen mészből szegény, mivel a mész jelenléte a jövőben mészvörögök képződését okozhatja. Fontos, hogy a burkolatágy szemcsemérete legyen folyamatos a fugázó homok beamosódásának megakadályozása érdekében.

A burkolókövek elrendezése, lerakása

A fektetési minta nem csupán tetszés dolga. A járművek által használt burkolatrészek a teherelosztás, a stabilitás és a zajképződés terén is döntő szerepet játszik. Alapszabály, hogy járműforgalom által használt utakon a fő haladási irányra átlós (diagonál) rakási módot válasszunk. Így a kőnek mind a négy oldalán egyenletesen oszlik el a terhelés, felfogja a toló-és csavaróerőket, és az autók kerekei által keltett zaj a lehető legkisebb mértékűre csökken.

A fektetést a sarokból kiindulva kezdjük, lehetőség szerint a felület legmélyebb pontján, hogy a burkolás a legalacsonyabb helytől a legmagasabb felé haladjon. A burkolókövek közötti fugák egyenessége érdekében javasoljuk a burkolóköveket egy kifeszített vezetősínre mentén rakni.

A fektetés során, amennyiben több raklapnyi kövel dolgozunk (felületi megmunkáltság és szín szerint 3-5 raklap), előnyös a követ a raklapokról keverve rakni, ezáltal csökken az elkerülhetetlen szín-és felületbeli különbségek hatása.

Különösen érvényes ez színátmenetes (ún.melfirozott) és őszilomb színű kövekre.

A burkolókövek lerakásakor a már lerakott kövektől haladjunk, hogy ne sérüljön az ágyazat. A lerakáskor ügyelni kell a 3-5 mm-es fuga egyenletes betartására. A burkolóköveket erre a fugaszélességre tervezték. Ennek a fugaszélességnek a figyelmen kívül hagyása esetén a burkolatban vagy szétnyílnak vagy összezáródnak majd a fugák. A burkolókövek éleit távtartókkal látták el, amelyek viszont ne alkotják a teljes fugaszélességet, illetve ezek a távtartók a lerakáskor ne érintkezzenek. A fugaszélesség betartása a burkolókövek gyártástechnológiából adódó mérettoleranciájának lehetősége miatt is fontos. Két-három méterenként ellenőrizni kell a kifeszített vezetősínre a helyes fugairányt és a burkolat előírt irányát.

A vágási veszteség általában a felület 3%-a.